

Andrea Edwards och Åsa Persson kan i sina roller som konstnären Erna och landsortskvinnan Louise ses som två sidor av Benedictsson. FOTO: HÅKAN BERTAS

Profil

Hannes Meidal

Född: 1979, son till Strindbergsforskaren professor Björn Meidal.

Teater i urval: Mäster Olof (Turteatern), Parsifal (Unga Tur), Trompe-l'oeil (Limbo), Pelikanen (Teater Galeasen), Kafka (Strindbergs Intima/Galeasen), Påklädaren (Dramaten), Fadren (Teater Plaza).

Övrigt: Regiassistent till Thorsten Flinck, Philip Zandén, Rickard Günther. Publicerat bok om Keve Hjelm, Dionysos och Apollon – tankar om teater.

Jens Ohlin

Född: 1974 i Åkarp, Skåne.

Teater i urval: Trompe-l'oeil (Limbo), Rikard III (Riksteatern), Maratondansen (Backa teater), Kafka (Strindbergs Intima/Galeasen), Herr Arnes penningar, Hänga ut, Inget växer utom Stig och Molly (Dramaten), Fadren (Teater Plaza).

Vackert slut på ambitiös hyllning

Konsert

HARAWI, CINQ RECHANTS
Storkyrkan

ANNIKA SKOGLUND MEZZOSOPRAN,
CARL-AXEL DOMINIQUE, PIANO.
GUSTAF SJÖKVISTS KAMMÄRKÖR,
DIRIGENT GUSTAF SJÖKVIST.

Avslutningen på Messiaenfestivalen ägde rum på söndagen i Storkyrkan med sångcykeln Harawi (1945) för "stor, dramatisk sopran" och Cinq rechants (1948) för kör a cappella. Dessa verk bildar, tillsammans med den indiskt influerade Turangalilasymfonin, en Tristantrilogi med det gemensamma temat kärlek och död. Det var första gången i Sverige som trilogin framfördes inom samma ram.

Harawi är en folklig peruansk kärlekssång, präglad av melankoli och smärta. Ordet betyder "sång om kärlek där de båda älskande dör". Först i döden når de en fulländad förening. Messiaen skrev själv de tolv sångernas surrealistiska texter.

Med komplexa rytmer och snabbt upprepade onomatopetiska stavelser som härmar skrin, klirret av fotlänkar i en dans, aptjatter med mera skapar Messiaen stämningar av trance, men ställer samtidigt sångerskan inför extrema utmaningar. Interpreterna tog också en kort vilopaus i utförandet.

Men Annika Skoglund, som

kompletterades av traditionsbäraren Carl-Axel Dominiques rytmiskt precisa och nervigt klangsäkra pianospel, vilade lugnt i sig själv, och gjorde en tolkning som imponerade djupt med sitt konstnärliga allvar och sin skönhet. Hon blev Messiaens musa, återgav inlevelsefullt och med klar diktion lyriken och de dramatiska topparna i dessa erotiska sånger. Ett stort framförande som alstrade stående ovationer!

MESSIAENFESTIVAL

Tematiken från Tristanlegenden och Artursagan vävs in i Cinq rechants, för tolv röster, en exotisk/symbolistisk/surrealistisk hyllning till 1500-talsmästaren Claude le Jeunes rytmiskt virtuosa stycke Printemps. Dessa "refränger" framfördes disciplinerat, med transparenta klanger och utmärkta soloinsetter av de betydligt fler än tolv sångarna i Gustaf Sjökvists väl-drillade kammärkör. En vacker avslutning på en ambitiös 100-årshyllning.

LARS HEDBLAD
kultur@svd.se

ett nytt liv

flera aktuella projekt på Stockholms stadsteater, Riksteatern och Dramaten där nu 1800-talets skarpsskrivande kvinnor lyfts fram ur skuggan av Strindberg och Ibsen. I herrarnas pjäser Fröken Julie och Hedda Gabler kan man för övrigt spåra intryck av Benedictssons tragiska öde.

Victoria Benedictsson
FOTO: SCANPIX

Även Benedictsson skrev om behovet av jämlikhet och kvinnors rätt till ett fullvärdigt liv. Men i tendensdramatikens tidevarv drev hon inte teser som flera av kollegerna, menar Meidal och Ohlin. Det gör hennes texter modernare och bearbetningsbara.

–Hon var kvinna och skåning och ville inte bli förknippad med blåstrumporna, säger Jens Ohlin,

vars "rrr" avslöjar rötter i den skånska myllan.

Hannes Meidal har istället "snöat in" på det judiska temat och tidens öppna antisemitism. I dagboken, som Benedictsson kallade gamle Ernst, kan hon i anfall av ilska kalla Brandes för "lille juden" och "skadedjur".

–I pjäsen är Alland överlägsen, men i dagboken uppfattar hon Brandes underläge i samhället som jude. De slår båda ur underläge och därmed blir laddningen mellan dem begriplig, säger Meidal.

Processen mot färdig föreställning rör sig mellan alla möjliga infallsvinklar. För en skådespelare, som paradoxalt nog letar efter ett "autentiskt" jag i sina roller, är det fascinerande hur Benedictsson i dagboken växlar mellan att benämna sig "jag", "han" och "hon".

–Hon ser sig själv utifrån och kan skriva: "I dag hände det: Brandes kysste Ernst Ahlgren. Usch!", säger Hannes Meidal förtjust.

De ser att föreställningen nu landat i att skildra en subjektiv upplevelse, med Louise som subjekt.

–Kan man dra till med att vi gör ett monodrama? undrar Jens Ohlin och får ett jakande svar.

I scenrummets antydda 1800-tal är enda ljuskällan en kakelugn. Under pjäsens gång minskar luckans öppning tills det blir svart. Meidal och Ohlin liknar det vid en tvångströja som dras åt.

Hur Den bergtagna hade blivit om författaren fullbordat pjäsen kan ingen veta. Den 18 april 1888 skriver hon i sin dagbok: "Det är kastat ned på papperet i skälvande hast och nästan utan tanke på formen. Det finns en lucka. Jag kan icke fylla den. Det är som att rista med en nålsudd i sitt eget hjärta."

–Också dramaturgin lämnar en lucka, ett tomrum som vi brottas med. Det är en utmaning att få ihop det, att ge sitt liv mening och att förstå sig själv.

ANNA ÅNGSTRÖM

08-13 56 14, anna.angstrom@svd.se

Den bergtagna: Premiär på Strindbergs Intima teater den 25 april med tolv skådespelare.

SvD.se

Läs även Anna Ångströms reportage om Modärna kvinnor på Stockholms stadsteater, SvD 20/2. • svd.se/kultur

Jumprar, jumprar, jumprar

I butiken har vi jumprar från Tulchan, alla i ren bomull och i en fantastisk kvalitet. Välj mellan sju olika modeller i rosa, beige och jeansblå. Fleecejackan på bilden kostar 895 kronor. Vi har också en liknande fleecejacka i kaki. Varm och skön till vårens och sommarens kyliga kvällar. Kom in och prova.

Kungsgatan 53, Telefon 08-411 17 37
Vardagar 10-18, lördagar 10-15.

Jacobson's